

Przegląd prasy antyfaszystowskiej wydawanej w Europie

Prasa jest jednym z ważniejszych przejawów aktywności ruchów społecznych. Jest miejscem propagowania idei oraz wskaźnikiem politycznej dojrzałości uczestników tych ruchów, w trakcie opracowywania artykułów wykrystalizowują się poglądy i przekonania... W krajach Europy Zachodniej – gdzie ruchy antyfaszystowskie mają już swoją historię i zgromadzone, w wyniku zwycięstw i porażek, doświadczenie w przeciwstawianiu się faszystom i dyskryminacji – istnieje wiele regularnie ukazujących się czasopism antyfaszystowskich, np. „Searchlight” (Wielka Brytania), „Antifaschistisches Info-Blatt” (Niemcy), „REFLEXes” i „No pasaran!” (Francja), „Expo” (Szwecja), „Nychedsbrev – Demos” (Dania), „Monitor” i „Antifascistisk Aksjon” (Norwegia), „NIGDY WIĘCEJ” (Polska). Antyfaszyci różnych krajów nie tylko stale wymieniają swoje doświadczenia, ale także koordynują swoje akcje, zarówno te tradycyjne, jak i spontaniczne.

„SEARCHLIGHT”

Premierowy numer najstarszego z tych czasopism ukazał się w roku 1964. Dzięki publikowanym w nim informacjom o działalności terrorystycznych grup neonazystowskich, odpowiedzialnych za zabójstwa na tle rasowym, za propagowanie antysemityzmu oraz zamachy bombowe – policji udało się unieszkodliwić wiele organizacji tego typu.

Pierwszą publikację poprzedzały dwuletnie poszukiwania grupy entuzjastów, która zebrała się w 1962 r. w Londynie i założyła Stowarzyszenie „Searchlight”, by skutecznie przeciwstawiać się jawnej przemocy ze strony neonazystów. W skład stowarzyszenia weszli przedstawiciele laburzystów, partii liberalnej, różnych związków etnicznych i religijnych, a także związków zawodowych. Znaleźli się odważni, którzy zdecydowali się spenetrować grupy neonazystów, ich kryjówki, miejsca spotkań, zebrać informacje o prowadzących i o ich, często kryminalnych powiązaniach. Właśnie dzięki tym informacjom czasopismo „Searchlight” zyskało międzynarodowe uznanie. Od 1975 roku zaczęło ukazywać się co miesiąc.

„Searchlight” to nie tylko czasopismo opowiadające o profaszystowskich, rasistowskich i tym podobnych partiach i ugrupowaniach w Wielkiej Brytanii. „Searchlight” – to przede wszystkim szeroka informacyjna sieć łącząca brytyjskich antyfaszystów i antyrasistowskie organizacje z podobnymi im na całym świecie. Na stronach czasopisma publikowane są materiały pisane przez zagranicznych współpracowników. Jedno ze swoich głównych zadań „Searchlight” widzi w wychowaniu i kształceniu antyfaszystowskim. Dlatego członkowie redakcji „Searchlighta” często występują w szkołach i na uniwersytetach, a także pomagają w tworzeniu programów szkolnych. Informacje zebrane w stworzonym przez pismo centrum informacyjnym udostępniane są naukowcom interesującym się historią faszystów, rasizmu, antysemityzmu. W latach 1990-1991, na podstawie przeprowadzonych przez „Searchlight” badań, przygotowano opracowanie dla komisji Parlamentu Europejskiego na temat przyczyn rasizmu i ksenofobii.

Najważniejszą cechą działalności „Searchlighta” doskonale odzwierciedla nazwa czasopisma – „reflektor”. Przykładami tego jest wyjaśnienie wielu skomplikowanych spraw, np. zabójstwa premiera Olofa Palme, przeprowadzenie śledztwa w sprawie przestępstw popełnionych przez reżim apartheidu w RPA, zdemaskowanie dziesiątek grup itd. Głównym obiektem zainteresowań „Searchlighta” jest w ostatnim czasie angielska organizacja terrorystyczna **Combat 18** (C18). Cyfry 1 i 8 oznaczają numery porządkowe w alfabecie łacińskich liter „a” i „h” (**Adolf Hitler**).

„ANTIFASCHISTISCHES INFO-BLATT”

W 1987 roku w Berlinie ukazało się pismo „Antifaschistisches Info-Blatt” („Antyfaszystowska Gazeta Informacyjna”). Kilku ludzi z niemieckich i tureckich grup antyfaszystowskich zebrało się i postanowiło zacząć drukować własne pismo. Na początku „AIB” był skromnym biuletynem wydawanym w językach niemieckim i tureckim, jednak współpraca w tym kształcie trwała niedługo. Doświadczenia uzyskane w walce z nową falą rasizmu i ksenofobii – pogromy i napady na schroniska uchodźców w Rozstocku, Lubece i w innych miastach Niemiec na początku

lat 90. – pokazały, jak ważną rolę w niemieckim ruchu antyfaszystowskim może odgrywać prasa. Stopniowo informacyjna gazetka przekształciła się w profesjonalne czasopismo, które przekroczyło granice Berlina. „AIB” zaczęto czytać w całych Niemczech i za granicą. O popularności „AIB” można wnioskować z faktu, że w odróżnieniu od większości prasy antyfaszystowskiej istnieje ono bez pomocy sponsorów. Cała praca techniczna i dziennikarska jest wykonywana nieodpłatnie.

W niemieckim ruchu antyfaszystowskim stworzono organ do zbierania informacji o przestępstwach neofaszystów oraz omawiania taktyki i strategii obozu antyfaszystowskiego. Dziś wydawcy „AIB” stawiają sobie za zadanie gromadzenie i ujawnianie informacji o faszystowskich i neonazystowskich organizacjach, o ich akcjach w Niemczech i innych krajach. Magazyn spełnia rolę dyskusyjnego klubu antyfaszystowskiego, w którym mówi się zarówno o problemach wewnętrznych ruchu, jak i o cechach poszczególnych grup w różnych krajach. Omawiane są również teoretyczne problemy współczesnego świata i polityki międzynarodowej. Oprócz pracy dziennikarskiej redakcja „AIB” oraz jej współpracownicy stale uczestniczą w akcjach ulicznych, w organizacji antyfaszystowskich koncertów rockowych, w klubach dyskusyjnych itd.

„REFLEXes” – „NO PASARANI!”

Również we Francji powstała informacyjna sieć antyfaszystowska, która jednoczy czasopisma „REFLEXes” i „No pasaran!”. Historia tych czasopism rozpoczyna się na Uniwersytecie Nanterre koło Paryża, znanym z tego, iż na nim właśnie rozpoczęły się strajki studenckie w 1968 roku. W połowie lat 80. byli teoretycy i aktywiści organizacji wolnościowych utworzyli anarchistyczną grupę pod nazwą Koordynacyjna Sieć Wolnościowa Studentów, która szybko stała się znana nie tylko na uniwersytecie, ale i w samym Paryżu. W 1986 roku wielu jej członków porzuciło uniwersytet i utworzyło Sieć Badań, Wykształcenia i Walki przeciw Prawicowym Ekstremizmom i Ksenofobii (l'Réseau d'Etude, de Formation et de Lutte contre l'Extremedroite et la Xenophobie) w skrócie REFLEX. Grupa zaczęła wydawać czasopismo na zwane „REFLEXes”.

Czasy dla młodych aktywistów były trudne – **National Front J.-M. Le Pena** zbierał coraz więcej głosów w wyborach. „REFLEXes” walczył z przyczynami wzrostu nastrojów faszystowskich i rasistowskich, czyli przeciw takiej polityce ekonomicznej i socjalnej, która rodzi ubóstwo, bezrobocie, społeczną dyskryminację, seksizm, nierówność. Czasopismo było w opozycji zarówno do prawicy, jak i lewicy. Wielkiej krytyce poddawało działania policji.

Na przełomie lat 80. i 90. pewien rozgłos zyskała mała grupa z Tuluzy, której akcje antyfaszystowskie odznaczały się wielkim poczuciem humoru. Popierali ją m.in. miejscowi wykonawcy alternatywnego rocka. Z niej właśnie powstała znana w całej Francji organizacja SCALP (les Sections Carroment Anti-Le Pen – Radykalna Sekcja Antylepenowska).

W Paryżu REFLEX obrał jako swoje godło Indianina. Symbol ten poparł SCALP jako sprzeciw wobec *bladych twarzy* (faszyzujących przeciwników mieszania ras) i *niebieskich kurtek* (policji). W ramach REFLEX powstała grupa SCALP-rockerów pod nazwą „Cochise”. Był to jeden z pseudonimów, którym podpisywali się autorzy artykułów w „REFLEXes”. Pozostałe dwa to: *Geronimo* i *Parker Quanan* (**Wszystkie trzy pseudonim są imionami sławnych indiańskich wodzów. – dop. red.**)

We francuskiej prasie zaczęto pisać o radykalnych akcjach „Apaczów” ze SCALPu. Ich hasła były chętnie przyjmowane, jak również modny stał się ich wesoły i świąteczny sposób demonstrowania. Na przykład, przy rozganianiu kolejnych demonstracji policja ze zdziwieniem znajdowała porzucane wszędzie pióra, które jakby przypadkowo powypadały z indiańskich pióropuszków.

Faszyci zaczęli być ostrożniejsi, lecz nadal odnosili sukcesy w wyborach, a policja nadal urzędowała rewizje w domach antyfaszystów. Aż do 1991 r. antyfaszystów często pogardliwie nazywano *punkami* i *anarchistami*. Ale właśnie radykalizm pozwolił im zachować wpływ w szkołach, uniwersytetach i na ulicach. 1991 rok był dla SCALP-REFLEX czarnym rokiem, ponieważ wtedy zaczęły się wewnętrzne kłótnie i podziały. Po roku grupa paryska oddzieliła się od SCALP-REFLEXu i stworzyła ogólnofrancuską radykalną organizację antyfaszystowską, która została nazwana „No pasaran!”

Publikacje „REFLEXes” były poświęcone przede wszystkim badaniom i analizie skrajnie ekstremistycznych grup, ale czyniły to nieregularnie i dotyczyły wyłącznie Paryża. Miesięcznik „No pasaran!” był wydawnictwem *bezpośredniego działania* i prasowym organem ogólnonarodowej sieci antyfaszystowskiej. Nieregularność pojawiania się „REFLEXes” doprowadziła do tego, że jego autorzy zaczęli drukować w „No pasaran!”, dzięki czemu stało się ono ważnym forum. Zaczęło przyciągać do współpracy różne grupy lewicowe, nie wchodzące w skład partii biorących udział w sprawowaniu władzy państwowej. Właśnie te partie stale atakowały czasopismo. Uczestników ruchu SCALP-REFLEX-„No pasaran!” nazywano *punkami i agresywnymi czerwonymi skinami*. Aktywistom z „No pasaran!” z wielkim trudem udało się wyjść z tego *ultralewicowego getta*. W ciągu dziesięciu lat współpracowali z wieloma pozarządowymi i społecznymi organizacjami całej Francji. „No pasaran!” przekształciła się w poważną, „dorosłą” już, ale nadal radykalną, sieć. Członkowie „No pasaran!” są nadal gotowi do nowych przygód.

„EXPO”

Powstałe w 1995 roku szwedzkie antyrasistowskie czasopismo „Expo” jest wydawane przez Stowarzyszenie Hilla. Zostało tak nazwane ku czci Raya Hilla, który działał jako antyfaszystowski agent w brytyjskich organizacjach neofaszystowskich i w europejskiej terrorystycznej sieci nazistowskiej. Przez kilka lat zdobywał dla antyfaszystów unikalne i bardzo istotne wiadomości o tych organizacjach. Czasopismo „Expo” przetrwało trzy lata i z powodu problemów finansowych w styczniu 1998 roku jego wydawanie zostało wstrzymane. W 1998 r. najbardziej aktualne materiały „Expo” były drukowane w norweskim czasopiśmie „Monitor”, ale wiosną tego samego roku „Expo” wznowiło swoją działalność jako część zjednoczonego wydawnictwa „Svartvitt med Expo” (Czarnobiałe Expo).

„Expo” prowadzi wykaz przestępstw neonazistów we wszystkich regionach kraju, ujawnia informacje o przemyśle *white power*, demaskuje działania prawicowych grup ekstremistycznych i przestępstwa nazi-skin-headów w Szwecji i innych krajach.

Latem 1996 roku czasopismo musiało stać czoło zmasowanej kampanii ze strony nazistowskiej organizacji **Nationella Alliansen (Sojusz Narodowy)**. Naziści grozili wydawcom i organizacjom popierającym czasopismo, usiłowali doprowadzić do zaprzestania wydawania „Expo”. Jednak kampania ta przyniosła odwrotny efekt: w obronie antyfaszystowskiego wydawnictwa stanęła oficjalna prasa szwedzka i inne środki masowej informacji (*vide* „Szwedzkie mass media przeciw nazistowskiemu terrorowi”, „NIGDY WIĘCEJ” # 3 – dop. red.).

„Expo” współpracuje z „Searchlightem”, „AIB” i z „REFLEXes-No pasaran!”. Aktywiści „Expo” stworzyli największe w krajach skandynawskich archiwum i wymieniają się informacjami z innym czasopismami antyfaszystowskimi. Swoje zbiory udostępniają szkołom, uniwersytetom i środowiskom masowego przekazu.

„MONITOR”

„Monitor” – niezależne norweskie czasopismo antyfaszystowskie zostało utworzone w 1993 roku jako niewielki biuletyn. Dziś jest uznawane przez powołujące się na nie środki masowego przekazu za solidne źródło informacji. Wydawcy „Monitora” za główne swoje zadanie uważają demaskowanie rasizmu, faszyzmu i innych szowinistycznych ideologii oraz kłamstw negacionistów Holocaustu.

„Monitor” jest redagowany przez grupę korespondentów z terenu całej Norwegii. Wydawcy czasopisma współpracują z takimi organizacjami, jak Norweski Związek Przeciwko Antysemityzmowi i Norweskie Stowarzyszenie Humanitarne. Ważną część pracy redakcji stanowią sondaże, prowadzone na zlecenie telewizji, radia i prasy. Wiele artykułów publikowanych w czasopiśmie stało się podstawą do wszczęcia postępowań

sądowych przeciwko prawicowym ekstremistom. Redakcje „Monitora” i „Expo” opracowały wspólnie książkę o nowym europejskim antysemityzmie. Oba czasopisma wydały również wspólną broszurę „EuroNat” o faszystowskim internacjonalizmie Le Pena.

Jednym z ważniejszych zadań „Monitora” jest współpraca z antyfaszystami z innych krajów. Uczestnictwo w międzynarodowej sieci pozwala mu na szybkie otrzymywanie i rozpowszechnianie informacji. Jednym z wymiernych wyników tej międzynarodowej współpracy stały się wspólne działania „Monitora” z gazetą „Tum-bałałajka” i Antyfaszystowską Komisją Petersburskiego Memoriatu.

Inne norweskie antyfaszystowskie czasopismo „Antifascistisk Aksjon” jest wydawane przez grupę antyfaszystów-autonomistów z Niezależnego Centrum Kulturalnego „Blitz” w Oslo.

„NYHEDSBREV-DEMOS”

W Kopenhadze wydawane jest czasopismo „Nyhedsbrev-Demos”. Wychodzi ono około czterech razy w roku, ale nieregularnie – wtedy, gdy zgromadzi się dostateczna ilość materiału. Każdy z numerów poświęcony jest innemu tematowi. Czasopismo to wydawane jest przez Stowarzyszenie „Demos”, które zostało oficjalnie zarejestrowane w 1979 roku. Organizacja ta powstała w celu kontynuowania doświadczeń ludzi

zaangażowanych w protesty przeciwko wojnie w Wietnamie. Pierwszy numer pisma „Demos” został wydany w 1969 roku. Stowarzyszenie „Demos” działa niezależnie od istniejących grup lewicowych, tym niemniej walczy wspólnie z nimi przeciwko skrajnej prawicy.

„NIGDY WIĘCEJ”

Przegląd informacji o pismach ruchu antyfaszystowskiego w krajach zachodnioeuropejskich byłby niepełny bez polskiego czasopisma „NIGDY WIĘCEJ”. Grupa Anty-Nazistowska, która wydaje to czasopismo, powstała w 1992 roku. W tym czasie w postkomunistycznej Polsce w widoczny sposób wzrosły nastroje nacjonalistyczne i antysemickie. Od 1994 roku zaczęło ukazywać się czasopismo pod tytułem „NIGDY WIĘCEJ”. Jest to kwartalnik, na którego stronach publikowane są informacje na temat różnych faszystowskich i rasistowskich organizacji działających w Polsce i innych krajach Europy. Archiwum zebrane przez członków Stowarzyszenia „NIGDY WIĘCEJ” daje praktycznie pełny obraz literatury rasistowskiej, neonazistowskiej i antysemickiej wychodzącej w Polsce od 1989 roku. Dzięki bogactwu tego banku danych członkowie „NW” są często konsultantami i ekspertami w programach telewizyjnych i radiowych. Oficjalna prasa, np. „Gazeta

Wyborcza”, często opiera się na materiałach z „NW”. Eksperti z „NW” pomagają w pracach parlamentarnej komisji do spraw mniejszości narodowych.

W latach 1995-1997 Stowarzyszenie „NW” razem z Polską Unią Studentów Żydowskich przeprowadziło udaną kampanię o konstytucyjny zakaz działalności neonazistowskich, faszystowskich i rasistowskich organizacji w Polsce. W trakcie tej kampanii posłowie na Sejm reprezentujący różne ugrupowania polityczne wyrażali poparcie dla czasopisma. Obecnie „NW” pracuje nad dwoma projektami dotyczącymi antyrasistowskiego wychowania młodzieży. Jeden z nich to „Muzyka Przeciwko Rasizmowi”, w którym uczestniczą tak znani polscy twórcy rockowi jak m.in. Kazik, Big Cyc, T. Love. W listopadzie 1997 ukazał się album wydany nakładem niezależnej firmy fonograficznej „QQRQYQ Productions”. Drugi z projektów to kampania „Wykopmy Rasizm ze Stadionów”.

Oprócz współpracy z antyfaszystowskim ruchem w całej zachodniej Europie, „NW” współpracuje z europejską siecią antyfaszystowską UNITED for Intercultural Action i z grupami z Europy Środkowej i Wschodniej. Dziewiąty numer „NIGDY WIĘCEJ” (zima 1998) ukazał się po polsku i po niemiecku we współpracy z Polsko-Niemiecką Współpracą Młodzieży.

Wszystkie wymienione wydawnictwa są ogniwami jednej ogólnoeuropejskiej antyfaszystowskiej sieci informacyjnej. Poza pracą dziennikarską ściśle związaną z dochodzeniami, zbieraniem informacji, materiałów i demaskowaniem neonazistów, ich redakcje często są inicjatorami akcji ulicznych. Wszystkie zespoły antyfaszystowskich czasopism uważają za swój najważniejszy cel rozpowszechnianie drogą edukacji dzieci i młodzieży idei tolerancji, otwartości i akceptacji cudzej odmienności.

Najważniejsze jest to, że nie bacząc na różnice w poglądach na różne formy życia społecznego zachodni antyfaszyści są solidarni w swojej nieprzejednanej i często niebezpiecznej walce z przejawami faszyzmu, rasizmu, antysemityzmu, seksizmu i ksenofobii.

PIN SWIŃ

Za „Tum-Bałałajka” # 12 (wiosna 1999). Tłumaczenie NINEL KAMERAZ-KOSZ. Dziękujemy panu Janowi Jagielskiemu za pomoc.

Rys. ADAŚ RYGIEL

„Searchlight”

37 B New Cavendish St.
London W1M 8JR, Wielka Brytania
tel. (44 171) 284 40 40
fax (44 171) 284 44 10
e-mail: editors@s-light.demon.co.uk
<http://www.s-light.demon.co.uk>

„Antifaschistisches Info-Blatt”

Gneisenaustr. 2a
10961 Berlin, Niemcy
fax (49 30) 694 67 95
e-mail: aib@mail.nadir.org
<http://www.nadir.org/nadir/periodika/aib>

„REFLEXes” – „No pasaran!”

21-ter, Rue Voltaire
75011 Paris, Francja
tel. (33 6) 11 29 02 15
fax (33 1) 43 72 15 77
e-mail: reflex@ecn.org
<http://www.multimania.com/duruti>

„Tum-bałałajka”

189620 g.s. Petersburg
Puszkina 1
a/ja 8
Rosja

„Expo”, Box 1030

114 79 Stockholm, Szwecja
tel./fax (46 8) 652 60 04
e-mail: expo@hill.se
<http://www.hill.se>

„Monitor”, Boks 4741 Sofienberg

0506 Oslo, Norwegia
tel. (47 91) 38 08 21
fax (47 91) 26 27 13
e-mail: monitor@hill.se
<http://www.hill.se/monitor>

„Nyhedsbrev-Demos”

Demosbutikken
Elmegade 27
Kid.2200 København N, Dania

„NIGDY WIĘCEJ”

PO Box 6, 03-700 Warszawa 4
tel. 0601 36 08 35
e-mail: rafalpan@zigzag.pl
<http://www.nigdywiecej1.px.pl>

NIGDY WIĘCEJ # 12 (ROK 2000/2001)